

ქართული იმრთისმეტყუელი

საგვარამონო და აღმოსავლეთის
აღმოსავლეთისა და აღმოსავლეთისა

აჭმელაგასა ზედა ჩემსა დავდეგ», – იტყვს საკრველი **სამაჟუმ**(ამბ.2,1).¹⁰ **ს**ა მეცა დღეს მის თანა მოცემულსა ამას ჩემდა სულისა მიერ ჴელმწიფებასა და ხედვასა ზედა დავდეგ და განვიცადო და ვცნა, რად მეჩუენოს და რად ითქუას ჩემდა მომართ.

სა დავდეგ და განვიცადე: და აჰა კაცი, მდგომარე ღრუბელთა ზედა, და ესე მალალ ფრიად. **ს**ა ხილვად მისი, ვითარცა ხილვად **ს**ნ-გელოზისა. **ს**ა «სამოსელი მისი, ვითარცა ნათელი ელვისა, რად წარჴვლინ»(ნაუმ.2,4). **ს**ა აღიპყრა ჴელი მისი აღმოსავალით კერძო და ჴმა-ყო ჴმითა დიდითა. **ს**ამად მისი, ვითარცა ჴმად საყვრისად, და გარემო მისა, ვითარცა სიმრავლე ჴეცისა მჴედრობათა.

სა თქუა: დღეს ცხორებად არს სოფლისად, რავდენიცა არს ხილული და რავდენიცა არს უხილავი. **ს**არისტე აღდგების, თანა-აღდგით. **ს**არისტე თავისა მიმართ თვისისა მოიქცევის, მოიქეცით. **ს**არისტე საფლავით გამოვალს, განთავისუფლდით საკრველთაგან ცოდვისათა.

საქენი ჴოჯოხეთისანი განეხუმიან და სიკუდილი დაიჴსნების და ძუელი **ს**დამ აღიძარცუვის. **ს**ავდენიცა არს **ს**არისტეს მიერ ახალი დაბადებული, განახლდებოდეთ.

სმას ერთი იგი იტყოდა და სხუანი იგი გალობდეს. **ს**ითარცა-იგი პირველ, რაჴმას გამოგჴნდა ჩუენ **ს**არისტე ჴალწულისაგან და ჴმობდეს: «დიდება მალალთა შინა იმერთსა, ქუეყანასა ზედა მჴუდობად და კაცთა შორის სათნოებად»(ლკ.2,14). **ს**ომელთა თანა მეცა თქუენ შორის ამასვე ვიტყვ (ხოლო იყავნ ჩემდა მოცემულ ჴმად **ს**ნგელოზებრისა მის ღირსი და მიმწუთომელი ყოველთა კიდეთა სოფლისათა):

2. **ს**ასექი არს **ს**ოფლისად. **ს**ასექი და კუალად ვთქუა, **ს**ასექი პატივითა სამებისადთა. **ს**სე არს ჩუენდა დღესასწაულთა დღესასწაული და კრება კრებათა, ეგოდენ უზეშთაეს არს ყოვ-

ელთა, არა კაცობრივთა ოდენ და მდაბალთა, არამედ თავადისაცა **ს**არისტესთა და მას ზედა აღსრულებულთა, რავდენ-იგი ვარსკულავთა – მზს.

სამეთუ კეთილ იყო გუშინდელიცა იგი ჩუენი ნათლითა შემოსილობად და ბრწყინვალეობად, **ს**ომელი-იგი თვსაგანცა და ყოველთა შორისცა აღვასრულეთ ყოველმან ნათესაგმან კაცთამან და ყოველმანვე ჴასაკმან და ბრწყინვალითა მით ნათლითა ღამესა განვანათლებდით. **ს**ა იყო იგი დიდისა მის ნათლისა სახს, რამეთუ ვდღესასწაულობდით ყოველნივე, **ს**ომელნიცა ვართ ცასა ქუეშე, განათლებულნი ჴეცისა ნათლითა.

სა რავდენიცა არიან ცათა ზედა **ს**ნგელოზნი და პირველი იგი ნათელი ბუნებად შემდგომად პირველისა, რამეთუ მის მიერ არიან; და რავდენიცა მდგომარე არიან წინაშე სამებისა, რომლისა მიერ არს ყოველივე ნათელი, განუყოფელისა მის ნათლისაგან განყოფილი და პატივცემული.

სოლო უზეშთაეს არს დღესისა ესე ბრწყინვალეობად და უდიდებულეს, რამეთუ გუშინდელი იგი ნათელი წინამორბედი იყო დიდისა მის ნათლისა აღდგომადისა და ვითარცა სიხარული რადმე წინადღითი. **ს**ოლო დღეს თავადსა **ს**დგომასა ვდღესასწაულობთ, არლარა მოლოდებადსა, არამედ აღსრულებულსა და ყოვლისა სოფლისა თავისა თვისისა თანაშემკრებელსა.

საცად-კაცადი უკუე შესწირევდინ ნაყოფსა და ძლუენსა დღესასწაულისასა, გინათუ მცირესა, გინათუ დიდსა, ვითარცა ვის ძალ-ედვას სულიერისა მის ძლუნისა და იმრთისა საყუარელისა შესწირვად; რამეთუ ღირსებით შესწირვასა ძლით **ს**ნგელოზნიცა მიემთხუევიან, პირველნი იგი და გონიერნი და წმიდანი და ჴეცისა დიდებისა მხილველნი და მონამენი, უკუეთუ ოდენ მისწუთებთან იგინიცა ღირსად

გალობად იმართისა.

ჰოლო ჩუენ სიტყუაჲ შევნიროთ, ჩუენ შორის მყოფთა ყოველთა უმჯობესი, რამეთუ სიტყუასაცა უგალობთ, მოსრულსა ცხორებად ბუნებისა ჩუენისა. ჰოლო დაწყებაჲ სიტყვსა ჩუენისაჲ ვყოთ იმართისა მიერ, რამეთუ არცა თუ თავს-ვიდებ, რომელი-ესე დიდისა მის მსხუერპლისათჳს და დიდისა მის დღისათჳს ვჰყოფ სიტყუასა, თუმცა არა იმართისა მივინიე და იგიმცა ვყავ დაწყებად.

ღარნა თქუენ წმიდა-ყვენით გონებანიცა და სასმენელნი და გულნი, რომელთაცა გნებაჲს შუებაჲ შუებითა ამით (რამეთუ იმართისათჳს არს და წმიდა სიტყუაჲ ესე), რაჲთა წარხვდეთ სავენი შუებითა მით, არასადა წარმავალითა.

3. იმერთი იყო მარადის და არს და იყოს და უფროსად, არს მარადის, რამეთუ სიტყუანი ესე, ვითარმედ: «იყო» და «იყოს» ჩუენისა ამის ჟამისა განყოფილებაჲ არს და განხრწნადისა ამის ბუნებისა; ხოლო ჴგი არს მარადის, «და ესე შან თავადმან სახელსდვა თავსა ძესსა, ეტყოდა რაჲ **შოსეს** მთასა ზედა» (გამს.3,13-14);

ჟამეთუ ყოველივე არსებაჲ შემოუკრებიეს და აქუს თავსა შორის ძესსა, ჟომლისაჲ არცა დასაბამი არს, არცა დასასრული, ვითარცა უფსკრული რაჲმე არსებისაჲ, მიუწთომელი და უსაზღვროჲ, ჟომელი გარეგან არს ყოვლისავე მოგონებისა და ჟამთა და ბუნებისა;

ჟომელი გონებით ოდენ აჩრდილის სახედ გამოისახვის (და ესეცა ფრიად წულილად და მცირედ, არა თუ მსგავსებისაგან ბუნებისა შისისა, არამედ საქმეთაგან, რომელნი არიან გარემო შისა), სხუათა და სხუათა ხილვათა და სახეთაგან შეკრებების ერთად სახედ ჭეშმარიტებისა, რომელი უწინარეს შეპყრობისა ივლტინ და პირველ ცნობისა უჩინო იქმნის.

ღსოდენ ეჩუენის გონებასა ჩუენსა და მასცა, რაჟამს წმიდა არნ, ვითარცა-იგი სიმაღლე ლვისა დაუდგომელისაჲ. ჴა მე ვჰგონებ, ვითარმედ ესე ამისთჳს, რაჲთა ხილვითა მით მცირედითა მიგვზიდვიდეს შისა(რამეთუ სრულიად უხილავი უსასოებისა მომატყუებელ არს და სრულიად არა მისლვისა შისისა) და კუალად მიუწთომელობისა მისთჳს შისისა გჰკვრდეს ჴგი.

ღა რაჟამს გჰკვრდეს, უმეტესად გუსუროდის; ხოლო რაჟამს გუსუროდის რაჲ შისა, წმიდა ვიქმნებოდით შის მიერ, და რაჟამს წმიდა ვიქმნებოდით, მაშინ იმრთივშუენიერად გამ-

ოვწნდეთ; ხოლო რაჟამს ესევითარნი ვიქმნეთ, მაშინ ვითარცა თჳსთა გუეტყოდის (და ვიკადრო თქუმაჲ, ვითარმედ): იმერთი ღმერთთა თანა შეიერთებოდის და იცნობებოდის და ესრეთცა წუუკუე რაჲზომ-იგი აწვე იცნის შან მცნობელნი იგი.

შოუწთომელ არს უკუე იმერთი და ძნად საცნობელ და ესე ოდენ არს შისი საცნაურ მიუწთომელობაჲ, დაღაცათუ ვინმე ჰგონებდეს, ვითარმედ ვინაჲთგან მარტივ არს ბუნებაჲ შისი, ამისთჳს აწუ ყოვლაჲვე მიუწთომელ არს, აწუ სრულიად მისანთომელ.

ჟამეთუ გამოვიძიოთ-ღა, თუ რაჲ არს, რომელ მარტივ არს ბუნებაჲ შისი, რამეთუ არა თუ სიმარტივე ბუნებაჲ არს შისდა, ვითარცა-იგი არცა თუ შეზავებულთა შეზავებულე-ბაჲ ოდენ არს ბუნებაჲ;

4. ჰოლო ვინაჲთგან ორკერძო გულისწმა-იყოფების მიუწთომელობაჲ – დასაბამითა და დასასრულითა (რამეთუ რომელი-იგი ამათსა გარეგან არს და არა ამათსა შინა, ჴგი არს მიუწთომელ), რაჟამს-იგი ზემოსა შისსა მას სიმაღლესა მიხედნის გონებაჲმან, ვერ პოვის ადგილი, თუმცა საღმე დადგა, აწუ ხედვანი იგი საღმრთონი ვითარმცა დაასრულნა.

ღა ესრეთ ამის ადგილისა მიუწთომელობასა დაუსაბამოება სახელ-სდვა. ჰოლო კუალად, რაჟამს ქუემოსა ამას სიღრმესა მოხედნის და ეგრეთვე ვერსადა პოვის ადგილი დადგომისაჲ, ამას მიუწთომელობასა უკუდავება და უხრწნელება სახელ-სდვა. ჰოლო რაჟამს ორივე შემოკრიბოს, მაშინ საუკუნო სახელ-ედების, რამეთუ საუკუნოჲ არცა ჟამი არს, არცა ნაწილი ჟამისაჲ.

ჟამეთუ არცა თუ აღირაცხვის; არამედ ვითარცა-იგი ჩუენდა წელიწადი აღრაცხილ არს მოქცევითა მით მზისაჲთა, ეგრეთვე უკუდავთა მათთჳს არს საუკუნოჲ, რომელი-იგი არსებასა მათსა თანა განგრძელდების და ჰგიეს დაუსრულებელად.

ღსე კმა იყავნ ჩემ მიერ აწ იმართისათჳს თქუმულად, რამეთუ არცა თუ არს ჟამი ამათსა უმეტესისა თქუმაჲ, რამეთუ არა იმრთისმეტყუელებაჲ არს წინამდებარე ესე ჩუენი, არამედ განგებულებაჲ.

ჰოლო იმერთი რაჟამს ვთქუა, ვიტყვ შამასა და ძესა და სულსა ღმიდასა. ჴრცა უხეშთაჲს ამათსა განეფინების იმრთეებაჲ, რაჲთა არა სიმრავლწ ღმერთთაჲ შემოვიღოთ; არცა

უშინაგანეს ამათსა შეინრდების, რაათა არა ნაკლულევანებად მივაჩემოთ იმრთეებასა და დავისაჯნეთ, ანუ ერთობისათჳს **ჰურია** ვიქმნეთ, ანუ სიმრავლისათჳს – წარმართ, რამეთუ ბოროტი იგი ორკერძოვე ერთ არს, დაღაცათუ წინააღმდეგომ არიან ურთიერთას.

უსრეთ უკუე არს ჩმიდად იგი ჩმიდათად, რომელსა «სერაბინნი დაეფარვიან და ადიდებენ» (ეს. 6, 2) სამითა სინმიდითა, რომელი შეკრების ერთად იმრთეებად და უფლებად, რომელიცა სხუამანცა ვინმე უწინარეს ჩუენსა გამოთქუა კეთილად და შუენიერად და მალლად.

5. წინათგან უკუე არა კმა-ეყოფვოდა სახიერებასა შისსა ესე, რაათამცა ძესითა ოდენ ხედვითა იყოფებოდა, არამედ ჯერ-იყო განვრცელებად და განფენად კეთილთა შისთად, რაათამცა მრავალ იყვნეს ქველისმოქმედებანი შისნი (რამეთუ ესე საქმე დიდისა მის სიტკბოებისა შისისა და სახიერებისა იყო);

წმისთჳს პირველად მოიგონნა წნგელოზთა იგი ძალნი ზეცისანი; და მოგონებად შისი საქმე იყო სიტყვთა აღსრულებული და სულითა სრულქმნული. ნა ესრეთ დაებადნეს ბრწყინვალეებანი მეორენი, მსახურნი პირველისა მის ბრწყინვალეებისანი; გინა თუ სულ გონიერ, გინა თუ ცეცხლ, ვითარცა უნივთოდ და უჭორცოდ, ანუ თუ სხუად რამე ბუნებად, მახლობელი თქუმულთა ამათ, ვთქუათ ბუნებად მათი.

წნებაჲს უკუე თქუმად, ვითარმედ აღუძრველ იყვნეს ყოვლადვე ბოროტისა მიმართ და კეთილისა მიმართ ოდენ აქუნდა აღძრვად, ვითარცა გარემო იმრთისა მყოფთა და პირველითა ბრწყინვალეებითა შის მიერ განბრწყინვებულთა (რამეთუ აქა ესე მეორე ბრწყინვალეებად არს);

ჰოლო დამარწმუნებს მე არა თქუმად, არცა შერაცხვად მათთჳს სრულიად აღუძრველ ბოროტისა მიმართ, არამედ ძნად აღსაძრველ, რომელი-იგი იყო ბრწყინვალეებისა მისთჳს მთიებ, რომელი ამპარტავანებისათჳს მისისა ბნელ იქმნა და სხუანი იგი მიმდგომნი მისნი განდგომილნი ძალნი, მომპოვნებელნი ბოროტისანი სივლტოლითა კეთილისაათა და ჩუენდა ბოროტისა მომატყუებელნი.

6. უსრეთ უკუე დაებადა მის მიერ საცნაური იგი და უხილავი სოფელი, ვითარცა-ესე მე წარმოვთქუ მცირითა სიტყვთა დიდთა მათთჳს საქმეთა, ვინათგან უკუე პირველი იგი საქმე

ესრეთ განეზადა მის მიერ. შერმე მოიგონა მეორე სოფელი ნივთიერი და ხილული, რომელი-ესე არს ცისა და ქუეყანისა და შორის მათსა ნივთთა მათ აგებულებად და შეზავებად, რომელი-იგი საქმებელ არს თითოეულისა მის კეთილად დაბადებისათჳს.

ჰოლო უსაქმებელეს არს ყოველთაგან შეზავებისათჳს და შეერთებისა, რამეთუ სხუად სხვსა მიმართ არს კეთილ და ყოველივე ყოვლისა მიმართ, აღსრულებად ერთისა მის სოფლისა, რაათა აჩუენოს, ვითარმედ შემძლებელ არს დაბადებად ყოვლისავე ბუნებისა – არა თუ მახლობელსა ოდენ შისსა, არამედ ფრიად შორიელსაცა და უცხოთა ყოვლითურთ.

15. ჯამეთუ მახლობელ იმრთისა არიან საცნაურნი იგი ძალნი გონიერნი და გონებითა ოდენ მოსაგონელნი; ხოლო არა ხილულნი და უცხო შისა არიან, რომელნიცა-იგი ხილულ არიან ჯორციელად და კუალად უშორეს მათსა სრულიად უსულონი იგი და უძრავნი.

7. ღონებად უკუე და ხილვად, ესრეთ ურთიერთას განყოფილნი, თჳსთა საზღვართა შინა დგეს და დამბადებელისა მის სიტყვსა დიდებულებად თავთა შორის მათთა აქუნდა, მდუმრად მსაქმებელნი დამბადებელისანი და ჳმამალალნი ქადაგნი.

ჰოლო არლა ქმნილ იყო შეზავებად ერთად ორთაგანვე და არცა შერევნად შეუმზადებელთა და წინააღმდეგომთა, რომელ არს სასწაული სიბრძნისა უზეშთაესისა და სიმდიდრე ბუნებათა დაბადებისად, რამეთუ არლა საცნაურ იყო ჯერეთ ყოველივე იგი სიმდიდრე სახიერებისა შისისა.

წმისთჳს უკუე ენება ამისი გამოჩინებად დამბადებელსა მას სიტყუასა და ცხოველი ერთი ორთაგანვე ბუნებათა, უხილავისა ვიტყვ და ხილულისა, დაჰადა კაცი და ჯორცნი მისნი მოიხუნა ნივთისა მისგან პირველვე დაბადებულისა.

40. ჰოლო ცხორებად «წავადმან შთაჰბერა (რომელსაცა სულად გონიერად, უხილავად და ხატად იმრთისა უწესს სიტყუად)» (შესქ. 1, 27; 2, 7). ნა ვითარცა მეორე სოფელი, დიდი მცირესა შინა; ესრეთ დაამტკიცა იგი ქუეყანასა ზედა სხუად წნგელოზი, თაყუანისმცემელი იმრთისა, შეზავებული, მხედველი ხილულთა მათ დაბადებულთა, თანამზრახვალი უხილავთა, მეუფე მყოფთა ქუეყანისათა, უფლებული ზეცით, ქუეყანისა და ზეცისა, ჟამიერი და

უკუდავი, ხილული და უხილავი, შორის სი-
დიდესა და სიმცირესა, იგივე სულ და ჯორც
– სულ მადლისათჳს და ჯორც ამპარტავანები-
სათჳს;

წრთი იგი, რაჲთა ეგოს და ადიდებდეს ჰემო-
ქმედსა და მეორესა მას, რაჲთა ევენებოდის და
ევნოს რაჲ, მოეცენოს და განისწავლოს პა-
ტივცემული დიდებითა, ცხოველი, აქა განგე-
ბული და სხუად მიცვალებადი. ზა აღსასრული
საიდუმლოჲსაჲ მის ესე იყო, რაჲთა სამარად-
ისოჲთა იმრთისა მიმართ ხედვითა იმერთ იქმ-
ნას; რამეთუ ამას მიმიყვანებს მე მცირე იგი
აქაჲ ნათელი ჭეშმარიტებისაჲ ბრწყინვალეჲსა
მას იმრთისასა ხილვად და თავს-დებად ღირ-
სად მისა, რომელმან-იგი შეაერთა და დაჰსენეს
და კუალად შეაერთოს უმაღლესად.

8. «ესე დაადგინა სამოთხესა შინა» (მესქ.2,15),
რაჲცა-იგი იყო მაშინ სამოთხე იგი. ზა თვთმ-
ფლობელობითა პატივსცა, რაჲთა იყოს კეთი-
ლი იგი არა უნაკლულევანეს მიმღებელისა
მის კეთილთაჲსა, ვიდრეჲ მიმცემელისა შის
თესლთა კეთილისათა, და ყო იგი მუშაკ ნერგ-
თა მათ უკუდავთა.

ჰომელ არიან, ვითარცა ვჰგონებ, გულისსი-
ტყუანი საღმრთონი, მარტივნიცა და სრულნი,
შიშუელი სინრფოებითა და ცხოვრებითა მით
უმრომელითა თვნიერ საფარველისა და სამოს-
ლისა, რამეთუ ესრეთ ჯერ-იყო ყოფად პირ-
ველისა მის კაცისაჲ.

ზა მისცა მას შჯული, რომელი იყო ნივთ
თვთმფლობელობისა მის და შჯული იგი
იყო მცნებაჲ, რომელთაგანმე ხეთა მიღებაჲ
და რომლისამე არა შეხებაჲ. ზა იყო იგი ხე
გულისჰმის-ყოფისაჲ, არცა პირველად ბორო-
ტად დანერგული და არცა შურიტა დაყენებუ-
ლი ჭამად (ნუ მიავლინებედ მუნ ენათა მათთა
იმრთისმბრძოლნი იგი, ნუცა ემსგავსებიედ
გუელსა მას).

წრამედ კეთილ იყო ხე იგი, ჟამსა თჳსსა
მიღებული (რამეთუ ხედვად იყო ხე იგი და
ზრახვად, ვითარ მე ვჰგონებ, რომელი-იგი შე-
ჰგავს სრულთა მათთჳს). ღოლო არა კეთილ
იყო არასრულთათჳს და ნებითა უძლებთა-რე,
ვითარცა-იგი არცა სრული საზრდელი კეთილ
არს ჩჩვლთათჳს, რომელთა-იგი უჰმს სძე.

წინაჲთგან უკუე შურიტა ემშაკისაჲთა და
ცთომითა დედაკაცისაჲთა, რომელი სცთა,
ვითარცა უუძლურესი და მან მოიღო, ვითარცა
უსარწმუნოესი და დასაჯეროჲ (შ უძლურებაჲ

ესე ჩემი! რამეთუ რომელი-იგი პირველისა მა-
მისაჲ იყო, იგი ჩემი არს).

ზაჲინწყდა მცნებაჲ იგი, მიცემული მისდა,
და იძლია მწართა მით გემოჲსხილვითა და
ერთბამად განძებულ იქმნა ძელისა მისგან
ცხოვრებისა და სამოთხისაგან და იმრთისა
და ტყავისა იგი სამოსელი შეიმოსა, ანუ უკუე
ტყავისა სამოსელნი, ჯორცნი ესე ზრქელნი
არიან და მოკუდავნი და წინააღმდეგომნი. ზა
უნინარეს მისა «იცნა თჳსი იგი სირცხვლი და
იმაღვოდა იმრთისაგან» (მესქ.3,1).

ღოლო შეიძინა აქაცა რამე, ესე არს სიკუ-
დილი და განკუეთად ცოდვისაჲ, რაჲთა არა
უკუდავ იყოს ბოროტი იგი. ზა იქმნა შურის-
გებაჲ იგი წყალობა, რამეთუ მე დამიჯერებდეს,
ვითარმედ ესრეთ სწავლის იმერთმან.

9. სირველად უკუე მრავლიტა სახითა გან-
ისწავლა მრავალთა მათთჳს ცოდვათა, რომელ-
ნი-იგი აღმოაცენნა ძირმან მან ბოროტმან და
განისწავლა იგი თითოფერიტა სახითა მრავალ-
ჟამ: სიტყვთა, შჯულისა, წინაჲსწარმეტყუელ-
თა მიერ, ქველისმოქმედებითა, ქადებითა, წყ-
ლულებითა, წყლიტა, ცეცხლიტა, ბრძოლიტა,
ძლევიტა, დევნულებითა, სასწაულიტა ზეცით,
ნიშებითა ჰაერთაგან, ქუეყანისაგან, ზღვსა-
გან, კაცთაგან, ქალაქთაგან, წარმართთაგან,
შეცვალებითა თითოფერიტა. ზა ესე ყოველი
ამისთჳს იყო, რაჲთა უკეთურებაჲ განქარდეს.

ღკუანაჲსკნელ საჰმარ იყო წამალი უძლიერე-
სი საღმობათათჳს უბოროტესთა: კაცის კლ-
ვათათჳს, მრუშებათათჳს, ცრუფიცებათათჳს,
მამათმავლობათათჳს და უკუანაჲსკნელისა
მისთჳს და თავისა ყოველთა ბოროტთაჲსა –
კერპთმსახურებისა და შეცვალებისა თაყუ-
ანისცემისა ზამბადებელისაგან დაბადებულთა
მიმართ.

წმას ყოველსა, ვინაჲთგან უჰმდა წამალი
უძლიერესი, უძლიერესიცა ეპოვა. ღოლო ესე
იგი იყო, რამეთუ თავადი სიტყუად იმრთისაჲ,
უნინარეს საუკუნეთა შობილი, უხილავი, მი-
უნთომელი, უჯორცოჲ, პირველი პირველისა
მისგან, ნათელი ნათლისაგან, წყაროჲ იგი ცხ-
ოვრებისაჲ და უკუდავებისაჲ,

ღატი პირმშოჲსა მის შუენიერებისაჲ, შეურ-
ყეველი იგი ბეჭედი, უცვალებელი იგი ხატი,
საზღვარი და სიტყუად შამისაჲ, მოვიდა ხატისა
ძესისა და ჯორცნი შეიმოსნა ჯორცთათჳს და
სულსა გონიერსა შეეზავა სულისათჳს ჩემისა,
რაჲთა მსგავსებითა მსგავსი განწმიდოს.

ნა კაც იქმნა ყოვლითავე თვნიერ ცოდვისა, იშვა ჭალწულისაგან, განწმედლისა მის პირველვე სულით და ჯორცით სულისაგან წმიდისა (რამეთუ ჯერ-იყო პატივცემად შობისადაცა და უფროსად-ღა პატივცემად ქალწულებისად), გამოვიდა უკუე იმერთი მოღებულთა მით გუამითა, ერთი ორთაგან შეუმსგავსებელთა, ჯორცთა ვიტყვ და სულისა, რომელთაგანმან მან ერთმან იმერთ-ყო და მეორე იგი იმერთ იქმნა.

ჟ შეერთებად ესე ახალი! ჟ შეზავებად ესე საკვრველი! არსი არს იქმნების და ზაუბადებელი დაიბადების და დაუტევნელი დაიტევის შუვამდგომელობითა სულისა გონიერისადათა, რომელი-იგი შუვამდგომელ იქმნა იმრთისა და სიზრქისა ჯორცთადასა. ნა განმამდიდრებელი იგი დაგლახანების, რამეთუ დაგლახანების ჩემითა ამით ჯორცითა, რაათა მე განვმდიდრდე შისითა მით იმრთეებითა.

ნა სავსე იგი დაცალიერდების ძესისა დიდებისაგან მცირედ ჟამ, რაათა მე მოვილო შისისა სავსებისაგან. ჯა არს სიმდიდრე იგი სახიერებისა? რა არს საიდუმლოდ ესე, რომელი ჩემ ზედა იყოფვის? მოვილე ხატებად და არა დავიმარხე. შიილებს ჴგი ჯორცთა ჩემთა, რაათა ხატიცა იგი აცხოვნოს და ჯორცნიცა იგი უკუდაგ-ყვნეს.

შეორითა ზიარებითა გვზიარნა ფრიად, პირველისა მის უდიდებულესითა, რამეთუ მაშინ მოგუცა უდარესი, ხოლო ან მიილო უდარესი. Ⴑსე პირველისა მის უდიდებულეს არს. Ⴑსე, რომელთაცა გონებად აქუნდეს, უმაღლესად შეურაცხიეს.

10. Ⴑრამედ გურქუას ჩუენ სადმე მჭურვალეთა მათ დღესასწაულის მოყუარეთაგანმან ვინმე, ვითარმედ: რად საჭმარ არიან ჩუენდა ან სიტყუანი ესე? უგუმირე კიცუსა დეზითა და გუეტყოდე ჩუენ დღესასწაულისა ამისთვს, რომლისათვს არს კრებად ესე ჩუენი. ნა მე ვყო ეგრეთ, დაღაცათუ მცირედ მაღლით ვიწყო პირველ, რამეთუ ესრეთ სურვილმან და სიტყუამან მაიძულეს.

ჴოლო არა უჭმარ არს სწავლისა მოყუარეთათვს და კეთილისა გამომეძიებელთა მცირედი რაამე სახელისათვსცა სასექისა თქუმად, რაათა უწყოდინ, თუ რა არს. «სასექსა» მას, დიდსა და პატიოსანსა, «ფასეკი» ეწოდების **ებრაელთა** ენითა, ხოლო გამოითარგმანების «გამოსლვად» (გამს.12,11) და მოასწავებს ცხა-

დად **ზევბტით** გამოსლვასა და ქუეყანად **ქანანისად** მისლვასა, ხოლო სულიერად და ფარულად – ქუეყანისა საქმეთაგან განსლვასა და ზეცას მისლვასა, ქუეყანასა მას მართალთასა და წმიდათათვს განმზადებულსა.

ჴოლო ვითარცა მრავალი სიტყუად ჩერილისა შეიცვალა დაფარულისაგან უცხადესისა მიმართ, ეგრეთვე ესე იქმნა. ჯამეთუ ვიეთმე სახელად «ცხოველსმოფელისა ვნებისა» ჰგონიეს ესე და ამისთვს გამოსთარგმანებდეს რად **ბერძულისა** ენისა მიმართ, შეცვალეს «ფარი» იგი «პარად» და «კანი» – «ქანად» და სასექი უწოდეს, რომელი გამოითარგმანების «გენებად».

11. ჴტყვს უკუე ნეტარი მოციქული **სავლე**, ვითარმედ ყოველი იგი ძუელი შჯული «აჩრდილი იყო მომავალთა მათ კეთილთადა» (კოლ.2,17). ნა პირველ მათსა ეგრეთვე ჰრქუა მათსა ზედა იმერთმან **შოსეს**, რაჟამს-იგი შჯულსა მას მისცემდა. ჯამეთუ ეტყოდა, ვითარმედ: «ჰქმნე ყოველივე წესისა მისებრ, რომელი გერუენა მათსა ზედა» (გამს.25,40). ნა აჩრდილსა რასმე და იგავსა უხილავთასა უჩუენებდა ხილულთა მათ მიერ.

ნა მრწამს, ვითარმედ არა რა არს, მუნ ცუდად და ამაოდ და მდაბლად განგებული, არცა უღირსად შჯულისმდებლობისა მის იმრთისა და **შოსეს** მსახურებისა; დაღაცათუ ძნელ არს თითოეულისა მის ძალისა თქუმად, თუ რაჟსა მომასწავებელ იყვნეს, რამეთუ დიდ არს სიჭშო მათი, რავდენი-იგი თქუმულ არს კარვისა მისთვს და საზომთა და ნივთთა მისთათვს და მტვრთველთა მათ მისთა და **ლევიტელთა** და მსახურთათვს და რავდენი მსხუერპლთა მათთვს და განწმედათა და ესევითართა სახეთათვს განგებულ არს.

ნა **შოსეს** მსგავსი გონებად უჭმს, გინა თუ მახლობელი მისისა მის თითოეულისა გამოცნობად, რამეთუ მათსა მას ზედა ერუენებოდა რად იმერთი კაცთა, რაჟომ-იგი შესაძლებელ იყო ბუნებასა კაცობრისა ხილვად ჴგი და დატევნად დაუტევნელისა შის, რამეთუ მცირედ გარდამოვიდოდა ძესისა მის სიმაღლისაგან და აღამაღლებდა მხილველთა მათ სიმდაბლისაგან კაცობრივთა საქმეთადასა, რაათა მცირედ რაამე იხილონ ჴგი შისთა მათ დაბადებულთა. ჯამეთუ არცა შესაძლებელ იყო უმეტესი ხილვად და ცნობად იმრთისა შეკრებულთა მით და შეერთებულთა ნივთიერიოთა ჯორცთა

საკრველითა.

ჟოლო მაშინ არა ყოველნივე ერთსა საზომსა და პატივსა ღირს იქმნენს, არამედ საზომისაებრ კაცად-კაცადისა და სინმიდისაებრ თითოეულისა მიიღეს დგომადცა და კუალად სხუანი სრულიად ოტებულ იყვნეს მიერ და ჳმად იგი ოდენ ზეგარდამოა ესმოდა, რავდენნიცა მჴეცისა მსგავს იყვნეს საქმითა და საღმრთოთა მათ საიდუმლოთა უღირს.

12. სრამედ ჩუენ ან საშუალი გზად ვიპყრათ სრულიად ზრქელთასა გონებითა და ფრიად წულილად და წმიდად მხედველთაჲსა, რაჲთა არცა სრულიად უმეტარ და უგულისწმო ვიყვნეთ, არცა უმეტეს ზომისა გამომეძიებელ, რაჲთა არა ზომითისაგანცა გამოვეწუნეთ (რამეთუ ერთი იგი **ჰურიანებრი** არს, რომელნი ვერცა ძალსა **ქერილისასა** გულისწმა-ჰყოფდეს, ხოლო მეორე ესე ზუაობისა და ამპარტავანებისაჲ არს და ორივე უჴერო არს). ამისთჳს ორისაგანვე ლტოლვილნი ძალისაებრ ჩუენისა ვიტყოდით წინამდებარეთათჳს საქმეთა და არავე უჴმარ, არცა საკიცხელ მრავალთა.

ჟამეთუ ესრეთ ვიტყვ, ვითარმედ ვინაათგან დავეცენით პირველ ცოდვისა მიერ გულისთქუმითა ბოროტითა და ტყუე ვიქმნენით ეშმაკისა მიერ და მივინიენით ვიდრე კერპთა მსახურებადმდე და შესანირაფთა მათ და მსხუერპლთა საეშმაკოთა და სისხლთა უშჯულოებისათა, რომელთა შევსწირევდით არაღმერთთა მათ მიმართ, ხოლო ჴერ-იყო კუალად პირველსა მას ბუნებასა და მეცნიერებასა დამბადებელისასა მოსლვაჲ ჩუენი წყალობითა იმრთისა შამისა ჩუენისაჲთა, ჟომელმან არა თავს-იდვა წარწყმედაჲ ესოდენისა მის ჴელთა შისტა საქმისაჲ, რომელ არს კაცი.

წიძებდა ღონესა, რომლითამცა განგუაახლნა და შისა მოგუაქცინა. ამისთჳს პირველად ფიცხლისა წამლისა დადებჲ არა ინება წყლულებასა მას ზედა, რამეთუ უწყოდა, ვითარმედ ვერ შესაძლებელ იყო სიფიცხლისა განკურნებაჲ, არამედ უფროჲსად გან-ფიცხლებჲა წყლულებისა მისისაჲ იქმნებოდა, რომელი-იგი განსივებულ და დაძუელებულ იყო ჟამთა სიგრძესა, არამედ ლბილითა მით და ადვილითა კურნებითა განაგო. ჟამეთუ არცა შეშაჲ, მრუდი და ელაში, მყის მოზიდვითა ძლიერად განემართის, არამედ შეიმუხრის, არცა ცხენმან, მრავალჴამ უმწყმან და ფიცხელმან, თავს-იდვის მეყსა შინა ლაგამთა მძლავრობისა

მორჩილებჲა თვნიერ დამწყისა ლბილად და ჴელისა დაჩუევისა ნელიად.

ამისათჳს იმერთმანცა მოგუცა პირველად შჯული შემწედ, ვითარცა შუაკედელი ოდენ შორის იმრთისა და კერპთა – განმყოფელად კერპთაგან და შემწყნარებელად იმრთისა. შა შეუნდობს მსხუერპლთა შეწირვად, რაჲთა იმერთი ოდენ იცნან და შისა მიმართ შესწირვიდენ კერპთა წილ, რომელთა მიმართ ჩუეულ იყვნეს კაცნი მსხუერპლისა შეწირვად. შა მერმე ჟამსა თჳსსა დაჰსწნენ მსხუერპლნიცა, რაჴამს ესრეთ მცირედ-მცირედ შეცვალებითა მოიყვანოს სიბრძნით სახარებისა მომართ, რაჴამს ეცნას იმერთი ყოველთაჲ და ესწავოს შისი მორჩილებჲა.

13. შა ესრეთ ამის პირისათჳს მიეცა ძუელი იგი შჯული მომყვანებელად ჴრისტეს მომართ და ესე არს მიზეზი მსხუერპლთა მათ და შესანირაფთა, ვითარ მე გულისწმა-ვჰყოფ. ჟოლო რაჲთა არა უმეტარ იყო სიღრმესა მას სიბრძნისასა და სიმდიდრესა გამოუთქუმელთა მათ სასჯელთა შისტასა, არცა იგი შესანირაფნი უჴმარად დაუტევენა და არანმიდად და ცუდად საქმარად. სრამედ დიდი იგი და დაუკლველი მსხუერპლი, რაჲთა ესრეთ ვთქუა, პირველისა მისთჳს ბუნებისა შჯულიერთა მათ მსხუერპლთა მიერ მოესწავებოდა ყოველთა, რომელი-იგი არამცირედისა ნაწილისა სოფლისა ამის, ანუ მცირედჴამ, არამედ ყოვლისავე და საუკუნოდ განმწმედელ არს. შა მიხედენ შესანირაფსა მას სასექისასა ძუელსა, ვითარ მისა მომასწავებელ იყო.

ჟამეთუ მუნ ჰრქუა: «მოიღონ კრავიო ამისთჳს» (გამს.12,3), რამეთუ ჩუენთჳს დაკლულისა ჴრისტესთჳს ჴორცითა მარადის კრავი მოიღებვის სახედ უმანკოებისათჳს და შემოსისა მისთჳს პირველისა სიშიშულისა. შა არსვე ესევეთარი ჩუენთჳს დაკლული ჴგი სამოსელ უხრწნელებისა ჴემმარიტად წოდებულ. ჟოლო იტყვს კუალად, ვითარმედ: *სრულიო*, რამეთუ ჩუენთჳს შეწირულიცა ჴგი ჴემმარიტად სრულ არს არა იმრთეებისათჳს ოდენ, ჟომლისაჲ არაჲ არს უსრულეს, არამედ კაცებისა მისთჳსცა შისისა, რომელი მიიღო, რომელი-იგი იცხო იმრთეებითა და იქმნა მსგავს შცხებელისა მის და მინდობილ ვარ თქუმაჲ, ვითარმედ ერთ იმრთისა თანა.

ჟოლო ვერძი იყოსო კრავი იგი ამისთჳს, რამეთუ **სდამისთჳს** შეინირა ოფალი უფროჲსად

მტკიცისა მის უმტკიცესი უგი პირველ დაცემულისათჳს ცოდვითა, რამეთუ არარად იპოვა მის თანა უძღურებისა და მოშიშებისა საქმე; არამედ გამოვიდა ძალითა საკრველთა მათგან ქალწულებისათა და «იშვა წული წინა-სწარმეტყუელისაგან», ვითარცა **საია** გუახარებს(ეს.8,3).

ღარიგი ამისთჳს, რამეთუ შუზ არს იგი სიმართლისად და მიერ აღმობრწყინებული და ხილულისა ამის მიერ შემონერილი და კუალად თავისა ძესისა მიმართ მიქცეული «და გვრგვნი არს მადლისად, მაკურთხეველი ჩუენი»(ფს.64,12) და ყოვლით კერძო სწორ და მსგავს თავისა ძესისა. ჯამეთუ სათნოებათა მპყრობელი არს შაცხოვარი.

ჴოლო უბინოა ამისთჳს, რამეთუ არსვე ჩუენი ესე მსხუერპლი ჭეშმარიტად მკურნალ და განმწმედელ ბინთა და ნაბრძვლთა მათ ცოდვისათა. ჯამეთუ დაღაცათუ «ცოდვანი ჩუენი აღიხუნა და უძღურებანი ჩუენნი იტვრინა»(ეს.53,4), არამედ არა თუ მას შეეხო რად სნეულებათა მათ ჩემთაგან და ბრალთა, ჯომელი-იგი «გამოიცადა ყოვლითავე მსგავსებითა ჩუენითა თენიერ ცოდვისა»(ებრ.4,15), რამეთუ რომელმან-იგი დევნა «ბნელსა შინა გამოჩინებული ნათელი»(იოზ.1,5), ვერ ენია.

14. ჴოლო კუალად «თუზ ბრძანებულ არს პირველი და დაწყებად თჳსაჲ»(გამს.12,2), გინა თუ იყო იგი პირველითგან მათ შორის, გინა თუ მაშინ მიეცა პირველობა. ზა მეათესა თჳსასა, რამეთუ ესე არს რიცხვ სრული და მშობელი სისრულისად, და დაიმარხვის ვიდრე მეხუთედ დღედმდე, ამისთჳს, რამეთუ განმწმედელი არს საცნობელთად ჩემი ესე მსხუერპლი, რომელთაგან იქმნების ცოდვა და რომელთა მიმართ არს ბრძოლა და ისრისა მის ცოდვათაჲსა შეწყნარება.

ჴოლო «გამოირჩევის არა კრავთაგან ოდენ, არამედ თიკანთაგანცა»(გამს.12,5). უსე მომასწავებელ არს, ვითარმედ არა მართალთათჳს ოდენ დაიკლვის, არამედ ცოდვილთათჳსცა და ნუუკუე უმეტესადცა მათთჳს, რადენ უმეტესადცა უჴმს კურნება. ჴოლო არა საკრველ არს ესეცა, რომელ ყოველთა სახლთაგან ეძიებს კრავისა მის დაკლვასა, უკუეთუ კულა ვერ ძალ-ედვას სიგლახაკისაგან, რადთა მოუწოდოს მეზობელთაცა.

ზრამედ ამას მოასწავებს, ვითარმედ უმჯობეს არს, რადთა კაცად-კაცადი კმა-ეყოს

სრულყოფად თავისა თჳსისა და შეწირვად იმრთისა მსხუერპლად ცხოველად წმიდად ყოლადვე და ყოველსა შინა საქმესა. ოკუეთუ კულა ვერ ეძლოს ესე უძღურებისაგან, თანა-შემწედცა მიიხუნეს ზიარნი იგი მოქალაქობისა მისისანი, რამეთუ ამას მოასწავებს მეზობელთა ზიარად დაკლვა იგი კრავისად.

15. უსრეთ უკუე მოვალს ღამეც ესე, პატიოსანი და სანუთროსა ამის და სოფლისა ბნელისა წინააღმდეგომი, რომლითა დაიჴსნა პირმშო იგი ბნელი და ნათლად შეიცვალა ყოველივე და წესიერებად და პირველმან მან უშუერებად მიიღო შუენიერება.

უსრეთ ვივლტით ჩუენცა **სგვპტით**, ბნელისა მისგან ცოდვისა და ფარაოსგან, უხილავისა მისგან მძღავრისა და მწარეთა მათგან ზედამდგომელთა საქმისათა და ზეცისა სასუფეველად მივიცვალეებით; და თიჯისა მისგან და აღიზისა და ბზისა განვთავისუფლდებით, რომელ არს ჴორცთა ესე ბოროტი მონება და გულისსიტყუათა მათ მსგავსად ბზისა დასანუველთა.

უსრეთ ღარიგი იგი დაიკლვის ჩუენდა და აღინიშნვიან სისხლითა შისითა პატიოსნითა საქმეც და სიტყუად, გინა მოგონება და საქმენი – წყირთლნი ესე ჩუენთა მათ კართანი, რომელ არიან გონებისა აღძრვანი და ზრახვანი, რომელთაჲ კეთილად ჯერ-არს განღება და დაჴშვად გულისჴმის-ყოფით.

ზა ესრეთ მოინევის უკუანაჲსკნელი და მძიმე მდევართა მათ წყლულებად და ჭეშმარიტად ღამისად. ზა იგლოვს **სგვპტე** პირმშოთა საქმეთა და გულისსიტყუათა მისთა, რომელთაცა «თესლ ქალდეველ აღჴოცილ» ეწოდების წერილისა მიერ(ივდ.5,6) და «ყრმა **საბილოვნისა**, შესახეთქელ კლდესა»(ფს.136,8-9) და ყოველივე ჴმითა და გოდებითა სავსე არს **ეგვპტელთათჳს**, რომელ არიან ეშმაკნი და ჩუენ თანა-წარგუჴდეს მომსრველი იგი რიდობით სისხლისა მისგან.

უსრეთ იქმნების ზღვსებაცა იგი და «მოსპოლვად ცომოვანისაჲ შუდ დღე»(გამს.12,19) (რამეთუ ესე არს სრული რიცხუთა შორის და შესწორებული სოფლისა ამის ჟამთა). ჴოლო «ცომოვანისა მოსპოლვად»(გამს.12,19) არის სრულიადი უჩინო-ყოფად ჩუენგან ძუელისა მის და დამჟავებულისა უკეთურებისა და ვნებათა ჩუეულებისა და ყოველი «ნეშტი ფარისეველებრისა»(მთ.16,6) და უკეთურისა სწავლისად.

16. ზა იგინი იგლოვედ, რომელნი პირველ

გუმძლავრობდეს, ხოლო ჩუენ კრავი იგი «ვჭამოთ მიმწუხრი»(გამს.12,18) ამისთვის, რამეთუ აღსასრულსა ჟამთასა იყო ჴრისტეს ვნება და რამეთუ აზიარნა საიდუმლოსა ჴესსა მწუხრსა. ღმისთვის დაჰჰსნიდა ბნელსა ცოდვისასა.

ჴოლო «არა მგბარიო, არამედ მწუარი»(გამს.12,9) ამისთვის, რაათა არა უსრულად და თხელად გულისწმა-ვჰყოფდეთ საიდუმლოსა ამათ საქმეთასა; არამედ ყოვლითურთ მტკიცე იყოს გონება ჩუენი და მაგარ და განმწმედელთა მით ცეცხლითა გამოცდილ და ყოვლისა ნივთიერისა საქმისაგან აზნაურ. ღა ნაკუერცხალნი იგი გონებისა ჩუენისა განმაჴურვებელნი გუაჴუნდენ, მოცემულნი ჴის მიერ, «ჴომელი ცეცხლისა მოფენად მოვიდა ჴუეყანასა ზედა ბოროტთა საქმეთა შემწუველი და აღტყინებასა მისსა ისწრაფდა»(ლკ.12,49).

ჴოლო ყოველი ჴორცებრ ღბილი სიტყუად «ვჭამოთ შიგნიერით»(გამს.12,8) და დაფარულითურთ გონებისაჲთ და მოსადნობელ სულიერ იქმნას ვიდრე თავ-ფერჴადმდე. ჴსენი არიან პირველნი იმრთეებისათჳს ხედვანი და უკუანაჲსკენელნი ჴორცთათჳს განგებულებანი.

ჴოლო «არაჲ განვიღოთ მისგან განთიად»(გამს.12,10), ერთად, რამეთუ არა ჯერ-არს დაფარულთა მრავალთა საიდუმლოთა ჩუენთა მითხრობად უცხოთა სარწმუნოებისაგან ჩუენისა და, მეორედ, რამეთუ შემდგომად ღამისა ამის ცხორებისა არა არს განწმედაჲ მას დღესა და ამისთვის უჯერო არს დროებაჲ სინანულისაჲ ვიდრე განთიადადმდე მერმისა მის ცხორებისა.

ჴამეთუ «არა ჯერ-არს განრისხებასა ზედა დასლვაჲ მზისაჲ»(ევ.4,26) ცხადადცა და ფარულად (რაათა არა დაგჴტვენეს განრისხებასა მას ზედა ჴზემან მან სიმართლისამან). ჴგრეთვე ამის ჴამადისაჲ არა ჯერ-არს განთიადადმდე დატევებაჲ.

ჴოლო «ჴუალი არა შეიმჴსროსო ჴისგან»(გამს.12,46). ჴსე იგი არს, რაათა რავდენიცა იყოს საიდუმლოთა მათ შინა სიტყჴსათა დაფარული, რომელსა ვითარცა ჴუალსა ხილულნი კბილნი ვერ ცოხნიან, ეგრეთვე მას გონებასა იგი კბილნი ვერ შეეხებოდინ, იგი არა შეემჴსროთ ბოროტად გულისწმის-ყოფითა (ხოლო მოესწავებოდა ჴესუჴსიცა, რომელ ვნებასა ჴისსა არა შეიმჴსრა ჴუალი ჴისი, დაღაცათუ «ჯუარისმცუმელნი ისწრაფდეს სიკუდილსა ჴისსა»(ინ.19,31) შაბათისათჳს). ჴრცა განვაგდოთ იგი გარე და შეურა-

ცხ-ვყოთ, რაათა «არა მიეცეს სინმიდჴ ძალღთა, ბოროტთა მათ სიტყჴსა მტაცებელთა, არცა დაესხას მარგალიტი წინაშე ღორთა»(მთ.7,6);

ღრამედ ცეცხლითა დაინწენ, ვითარცა მსხუერპლები, რომელ არს სული იგი, ყოვლისავე მცნობელი და წმიდაჲ, რომელმან ყოველნი იგი ჯეროვნად დაანულილნეს და დაჰმარხნეს და არცა რაჲ ერთი მათგანი წარწყმიდოს წყალთა შინა შთასხმული, ვითარცა «თავი იგი ჴბოჴსაჲ მის ჴოსეს მიერ»(გამს.32,19), რომელი იქმნა საყუედრელად **ღსრაელითა** სიფიცხლესა.

17. ჴოლო კეთილ არს, რაათა ჴამისაცა მისისა სახესა არა თანა-წარვჴდეთ, რამეთუ აწრდილსა მასცა შინა სახესა ჴამისასა, თუ ვითარ ჯერ-არს, არა თანა-წარჴვალს, არამედ იტყჴს: ჴამონო სწრაფით, მაღიად-მაღიად. «უფუველი ველისყრდელითურთ თანა ჴამონო»(გამს.12,8) და იყვნენ წელნი მორტყმულ და ჴამლნი ფერჴთა მისთა და კუერთხი ჴელთა მისთა მოხუცებულებრ, ესრეთ გჴჴმს ჩუენცა.

შაღიად ამისთვის, რაათა მოსწრაფედ ვივლტოდით ყოვლისაგან ბოროტისა და ჩუეულებათაგან ჴუელისა მის კაცისათა, ვითარცა **ღოთის** ეტყოდეს ჴნგელოზნი: ნუ უკ-მოვიხილავთ, ნუცა დავდგებით სოფელსა შინა პირველთა მათ საქმეთასა, რაათა არა დავინწუნეთ **სოღომელთა** ცეცხლითა, მთად ვივლტოდით სათნოებისა. ნუცა კუალად მივიტცევეთ პირველისავე ჩუეულებისა მიტცევაჲ და მიხედვაჲცა, რაათა «არა ვიქმნენთ ძეგლ მარილის»(შესტ.19,26). ჴოლო **უფუველი** არს სინმიდით ცხორებაჲ და რაათა ყოლადვე არა შეურთოთ საღმრთოსა მოქალაქობასა ჩუენსა ჴუელისა მის კაცისა საქმეთაგან, რაათა არა ყოველივე დაამჴავოს და თჳსად მიატციოს.

ჴოლო **ველისყრდელი** ითქუა სიმწარისა მისთვის(გამს.12,8) და სიფიცხლისა საღმრთოსა ცხორებისა, უფროჴსად ახლად შემოსრულთათჳს მას შინა და გულისთქუმათაგან ამაღლებისათჳს. ჴამეთუ დაღაცათუ «ტკბილ არს ახალი იგი უღელი და ტვრთი მცირე», ვითარცა გესმის(მთ.11,30), არამედ სასოებისა მისთვის მერმისა არს ესე და მოსაგებელისა მისთვის, რომელი ფრიად უზეშთაეს არს შრომასა ამას. ჴუ არა სხჴთა საქმითა და სხჴთა ყოვლითავე ვინმცა არა თქუა, ვითარმედ ფრიად უძნელეს და უსაჴიროეს არს სახარებისა მიერ მოცემული მცნებაჲ?

ჴამეთუ წესი ჴუელისა მის შჯულისაჲ აყე-

ნებს აღსრულებასა ცოდვისასა. **ჟოლო** ჩუენ მიზეზთათჳსცა ცოდვისათა, ვითარცა საქმეთათჳს, ვიბრალეებით. **ჟამეთუ** «არა იმრუშო», – იტყჳს შჯული(გამს.20,14). **ჟოლო** სახარებაჲ ბრძანებს, ვითარმედ «არცა გულისთქუმაჲ შეინწყნაროო მიხედვითა»(მთ.5,28) და აღატყინებდე ვნებასა. **ჟუალად** იტყჳს იგი: «არა კაც ჰკლაო»(გამს.20,13). **ჟრძანებს** სახარებაჲ, ვითარმედ «მეორეცა ყურიმალი მიუპყარ»(მთ.5,39). **ჟამზომ** ესენი უმაღლეს მათსა არიან!

«**წრა** ცუდად ჰფუცოო», – იტყჳს იგი(გამს.20,7). **ჟოლო** აქა გამცნებს, რაჲთა «არა ყოლადვე შემოილო ფიცი»(მთ.5,34) – არცა მცირე, არცა დიდი. **ჟამეთუ** ფიცი ცრუფიცობასა შობს. «არა შეჰრთო სახლი სახლსაო და აგარაკი აგარაკსა»(ეს.5,8) და მოტაცებული გლახაკთაგან, – იტყჳს შჯული. **ჟოლო** აქა «გამცნებს ყოველსავე განსყიდად და მიცემად გლახაკთა»(მთ.19,21) და სუბუქად ჟუარისა ოდენ ტვრთვად, რაჲთა განჰმსდიდრდე წარუვალითა მით.

18. **ჟოლო** კუალად *მორტყმაჲ წელთაჲ* რაჲ არს? გარნა რამეთუ «**პირუტყუთა** მოურტყმელ არიან წელნი»(გამს.12,11), რამეთუ არა აქეს ძალი აღჴრსხმად გულისთქუმათა. **ჟამეთუ** არლა ვიტყჳ, რომელ მათცა საზღვარი იციან ბუნებითისა აღძრვისაჲ; ხოლო ჩუენდა ჟერ-არს მორტყმაჲ წელთაჲ სინმიდითა, «რაჲთა აღჴრ-ესხნენ გულისთქუათა ბილნთა»(იერ.5,8) და შეინრდენ და სინმიდით სჭამდე **ჟასექსა**, «მოაკუდინნენ რაჲ ასონი ქუეყანისა ზედანი»(კოლ.3,5) და «მიემსგავსო **ჟოვანეს** სარტყელსა»(მთ.3,4), მეუდაბნოჲსა მის და წინამორბედისა და დიდისა მის ჭეშმარიტებისა ქადაგისასა.

ჟიცი სხუადცა სარტყელი, სამჴედროჲ და სიმჴნისაჲ, ვითარცა-იგი კეთილად მორტყმული **წსურეთისაჲ** და სარტყელ მხოლო ვიეთმე ენოდების, ვითარცა ეტყოდა **ჟოხსცა** იმერთი: «**შეირტყენ** წელნი შენნი, ვითარცა მამაკაცმან»(იოზ.38,3), და მომიგე პასუხი სიმჴნით, რომელსა ნეტარი **წავითცა** იქადის «მორტყმად იმრთისა მიერ»(ფს.17,33). **წა** «თავადსა იმერთსაცა იტყჳს შემოსილსა ძალითა და გარემორტყმულსა»(ფს.92,1).

საცნაურ არს, ვითარმედ უშჯულოთა ზედა, გინა თუ სიმდიდრე ძალისაჲ და სიმაღლჴ გულისჴმაცოს. **წსრეთ** ვითარცა-იგი «ნათელსაცა შეიმოსს სამოსლებრ»(ფს.103,2). **ჟამეთუ** დაუტევნელობასა ძალისა და ნათლისა შისი-

სასა ვინ დაუდგეს? ხოლო ვეძიებ ამასცა, თუ რაჲ ზიარებაჲ არს წელთაჲ და ჭეშმარიტებისაჲ, რომელ იტყჳს წმიდაჲ **ჟავლე**: «მოირტყენით წელნი თქუენნი ჭეშმარიტებითა»(ეფ.6,14); რასა გულისჴმა-გჴყოფს ამის მიერ? ნუჟუჟე ამას გუასნავებს, რაჲთა გონებისა სინმიდითა და იმრთისა მიმართ ხედვითა გარე-მოვიცვათ გულისთქუმისა კერძი, რაჲთა არასადა შეუნდობდეს სხუად მისლვად, გარნა იმრთისა მიმართ?

19. **ჟოლო** ჴამლნი ფერჴთა რაჲ არიან, გარნა რომელი-იგი წმიდასა მას აღგილსა შევიდოდის და იმრთიჲ სავალსა, «წარიჴადნეს ჴამლნი, ვითარცა **ჟოსე** მთასა ზედა»(გამს.3,5), რაჲთა არარაჲ მკუდართა საქმეთაგანი ეტვრთოს, არცა შუაკედელი რაჲმე შორის იმრთისა და კაცთა. «**ვითარცა-იგი** მოწაფეთაცა ქადაგებად უბრძანებდა წარსლვად»(ლკ.10,3) სიბრძნით და უპოვარებით, რომელთა ერთი კუართი ქონებად ამცნო და ურვალოდ და უკუერთხოოდ და უჴამლოდ სლვაჲ, «რაჲთა ჩნდენ ფერჴნი იგი შუენიერნი მახარებელთა მათ მშჴდობისათანი»(ეს.52,7), რომელნი ახარებენ ყოველსა კეთილსა.

25. **ჟოლო** რომელი ივლტოდის ანლა **წგჴბტით** და **მეგჴბტელთა** საქმეთაგან, «შეისხნეს ფერჴნი»(გამს.12,11) განმზადებულითა მით სახარებისა მის მშჴდობისაჲთა, რაჲთა მაღიად შეუძლოს სივლტოლად და არა უკბინონ გუელთა მათ და ღრიაკალთა **წგჴბტისათა**, რომელ არიან ფრიად. «არამედ დათრგუნნეს იგინი, ვითარცა ბრძანებულ არს»(ლკ.10,19).

ჟუალად «**კუერთხისა** მისთჳს»(გამს.12,11): რომელ, იტყჳს, თუ აქუნდეს ჴელთა, ამას ვიტყჳ, რამეთუ ორი გულიჴმა-იყოფების კუერთხი: ერთი იგი სიმტკიცისაჲ და მეორე მწყემსობისაჲ და სულიერთა ცხოვართა მოქცევისაჲ. **წრამედ** შენ ან სიმტკიცისა მას კუერთხსა გეტყჳ პყრობად, ნუჟუჟე გონებითა შეირყიო და მოუძღურდე, გესმეს რაჲ სისხლი იმრთისაჲ და ვნებაჲ და სიკუდილი, ნუჟუჟე მისდრკე უღმრთოებითა დაცემად, ვითარცა შემწედ იმრთისა ჰგონებდი თავსა თჳსსა.

წრამედ ურცხვნელად და უეჭუელად ჴამე ჴორცი იგი და სუ სისხლი იგი, უკუეთუ გსურის ცხოვრებისათჳს. **წიუცა** ჴორცისა მისთჳს და სისხლისა ურწმუნო ხარ, ნუცა ვნებისა მისისაგან გევნების. **წტკიცედ** დეგ, შეურყეველად, ნუ ირყევი წინააღმდეგობთაგან, ნუცა მიჴყევი-

ბი საცთურსა სიტყუათა მათთასა. სიმაღლესა შენსა ზედა დადევ, «ეზოთა **სერუსაღმისათა** დაამტკიცენ ფერწნი შენნი»(ფს.121,2), კლდესა ზედა დაამყარენ, რაათა არა ირყეოდინ საღმრთონი სლვანი შენნი.

20. **ქასა იტყვ?** ესრეთ გულისწმა-ყავ ესე ყოველი, «რაათა გამოხვდე **სგვპტით** მონები-საგან ვნებათაჲსა»(მეორ.სჯ.4,20) და მათისა მრავალმრთეებისაგან და წარგიდლეს **შოსე** ქუეყანად აღთქუმისად. **სანგაზრახებ** რასმე არა ჩემთაგანსა, და უფროსად, ფრიადცა ჩემსა, უკუეთუ სულიერად გულისწმა-ჰყო.

«**თხოვე** და მიიღე **მეგვპტელთაგან** ჭურჭელნი ოქროსა და ვეცხლისანი»(გამს.11,2) და ესრეთ წარვედ მათგან, მიიღე საგზალი და უფროსად შენთაგან; თანა-აც მათ შენი სასყიდელი მონებისა მის და ალიზისა. სიბრძნე იმარე შენცა თხოვასა მას შინა, კეთილად წარმოუღე ყოველივე.

სე, დაშუერ აქა და იქენჯნე თიჯისა მის ბრძოლითა, რომელ არიან ჯორცნი ესე საწყინონი და საჭირონი, და აღაშენენ ქალაქნი უცხონი და საცთურისანი, რომელთა საწსენბელი წარწყმდეს ღალადებითა. **ჟოლო** რაჲ არს, რომელ ანცა უზითვოდ განხუედ და უსასყიდლოდ? ანუ რად დაუტეობ **მეგვპტელთა**, ნინაღმდგომთა მათ ძალთა, რაჲ-იგი ბოროტად მოიგეს და უძვრესად წარაგონ?

ტრა მათი არს, არამედ მიგტაცეს და მიგპარეს, ჟომელმან-იგი თქუა, ვითარმედ: «**ხემი** არს ოქროჲ და **ხემი** არს ვეცხლი»(ანგ.2,8) და «**მივსცე** იგი, ვისცა მენებოსო»(დან.4,14). **სუშინ** მათი იყო მიშუებითა, ხოლო დღეს მოგცა მეუფემან, უკუეთუ კეთილად იმარო და საღმრთოდ. «**მოვიგნეთ** თავისა თჳსისა მეგობარნი მამონაჲსაგან სიცრუვისა, რაათა რაჲმს მოგუაკლდეს, ვპოვოთ იგი ყოველი ჟამსა მას სამჯელისასა»(ლკ.16,9).

21. **აკუეთუ ხარ ქაქელ**, გინა **ზია**, ანუ სულ მამადმთავრისა და დიდ, «**კერპნიცა** მოიპარნე, რომელნიცა ჰპოვნე მამისა შენისანი»(შესქ.31,19), არა თუ რაათა დაჰმარხნე, არამედ რაათა უჩინო ჰყვნე; უკუეთუ **ისრაიტელი** ხარ ბრძენი, ქუეყანად აღთქუმისა მიიხუენ, ამისთჳს მდევარი იგი შენუხენინ და ცანნ, ვითარმედ ამაოდ ჰმძლავრობდა და დაიმონებდა მისსა უმჯობესთა.

აკუეთუ ესრეთ იქმოდ, და ესრეთ გამოხვდე **სგვპტით**, უწყი, ვითარმედ «**სუეტი** ცეცხ-

ლისად და ღრუბელი ნათლისად გიძლოდის დღე და ღამე»(გამს.13,21), უდაბნოჲ საყოფელ შენდა იყოს, ზღუად განიპოს, ფარაო დაინთქას, პური გენჯმოს, კლდემან წყაროჲ აღმოგიცენოს, **ნმა-ლეკი** იძლიოს არა საჭურველითა ოდენ, არამედ აღპყრობითა ჳელთა მართლისაჲთა, გამოსახვითა ლოცვასა მას შინა **ჯუარისა**ჲთა.

«**შდინარე** განიკუეთოს»(იოს.3,15-16), მზე დადგეს, მთოვარე დაეყენოს, ზღუდენი დაირღუენ თჳნიერ ბრძოლისა, ბზიკნი ნინა-ვიდოდინ განსხმად ბოროტთა მათ; და სხუად ყოველი, რომელი წერილ არს ამათ თანა, რაათა არა განვაგრძოთ სიტყუად, მოგეცეს შენ.

სსევითარსა დღესასწაულსა ჰდღესასწაულობდე! ესევითარი არს შენთჳს შობილისაჲ მის და დაფლულისაჲ ჳსენებაჲ და სიტყუად! ესევითარი არს **სასეკისა** ამის დღესასწაული და საიდუმლოჲ! ესე **შჳულმან** მოასწავა და ჴრისტემან სრულ-ყო, განმაქარველმან მან აჩრდილთამან და სრულმყოფელმან სულისამან, რომელი ვნებითა **ძჳსითა** შის თანა ვნებასა გუასწავებს და დიდებითა **ძჳსითა** შის თანა დიდებასა მოგუანიჭებს.

22. **ჟოლო** არს გამოსაძიებელ საქმე ერთი, რომელი მრავალთა მიერ არა იძიების, არამედ ჩემ მიერ ფრიად საძიებელ არს, რამეთუ **ჩერი** ილი გუასწავებს, ვითარმედ საწსრად ჩუენდა დაითხია სისხლი ჴრისტესი და მიეცა სასყიდლად ჩუენდა. **ჟოლო** ვის მიეცა, ანუ ვითარ დაითხია დიდი იგი და დიდებული **იმრთისა** და მღდელთმოდურისა და მსხუერპლისა სისხლი? რამეთუ ჩუენ შეპყრობილ ვიყვენით ეშმაკისა მიერ, მისყიდულნი ცოდვისა, რომლისა მოგუელო სასყიდელად უკეთურებისა გულისთქუმაჲ.

ჟოლო ვინაჲთგან საწსარი არა სხუასა ვის მიეცემის, არამედ რომელსა ჰყვეს პყრობილად გამოწსნადი იგი, მას მიეცემის სასყიდელი იგი, რაათა განუტევენეს, რომელ-იგი ჰყვანან. **სეძიებ** უკუეთუ ვის მიეცა სისხლი იგი **ოფლისა**ჲ, ანუ რომლისა მიზეზისათჳს? უკუეთუ უკეთურსა მას მიეცა, რომლისა მიერ პყრობილ ვიყვენით, **ჴ** შეურაცხებაჲ იგი! თუმცა ავაზაკმან არა თუ **იმრთისა**გან ოდენ, არამედ თუთ **იმერთიცამცა** მიიღო საწსრად და ნაცვალად ჩუენდა და ესე-ვითარი სასყიდელი მიეცა მისისა მძლავრებისაგან განთავისუფლებაჲ, ცნობათა უაღრესი, რომლისათჳს ჩუენიცა რიდობაჲ ჳერ-იყო. **სსე** მოსაგონებელადცა ბოროტ არს.

ჰოლო უკუეთუ შამასა მიეცა სისხლი შისი, ვითარ არს ესე? რამეთუ ჩუენ არა თუ შამასა ვჰყევით პყრობილად. ზა მერმე, კუალად რაჲ არს სიტყუად ესე, თუმცა შხოლოდშობილისა სისხლი ახარებდა შამასა, რომელმან **საკისი-ცა** არა ინება დაკლვად **სბრაჰამის** მიერ, არამედ მისცა ნაცვალად ვერძი იგი?

სარნა საცნაურ არს, ვითარმედ მიითუალა სისხლი იგი ძისად შამამან და შას მიეცა, ხოლო არა თუ ითხოვა, ანუ ძებნა იგი, არამედ განგებულეზისათჳს და რაჲთა განმდეს კაცებითა იმრთეებისაჲთა კაცი, რაჲთა შან თავადმან გჳსწნეს ჩუენ მძლავრებისა მისგან მტერისა ძესითა ძალითა და თავისა ძესისა მიგჳყვანნეს შუამდგომელობითა ძისაჲთა, ჰომელმან პატივად შამისა ესე განაგო, რომლისა ყოველსა საქმესა მიიღებს. ჴრისტესნი უკუე საქმენი ესრეთ არიან და უმრავლესნი ამათნი დუმილით პატივ-იცემებიან.

«ჰოლო რვალისა იგი გუელი დაეკიდა მკბენელთა მათ გუელთათჳს»(რიც.21,8), გარნა არა თუ სახედ ჴრისტესა, არამედ ვითარცა სახისა წინააღმდეგომად დაიწსნიდა მისდა მხედველთა, რაჟამს პრწმენეს. სრა თუ ცოცხალ არს, არამედ მკუდარ არს, რომლისა თანა მოკუდეს მის ქუეშე მყოფნი ძალნი, რამეთუ დაიწსნა იგი, ვითარცა ღირს იყო.

ზა რაჲ არს სიტყუად, რომელი ჯერ-არს ჩუენ მიერ მისდა თქუმად? «სად არს, სიკუდილო, საწერტელი შენი? ანუ სად არს, ჯოჯოხეთო, ძლევაჲ შენი?»(ოს.13,14;1 კორ.15,55), ჴუართა მონყლულ ხარ, ცხოველსმყოფელისა შის მიერ მოკლულ ხარ და ან ხარ უსულო და მკუდარ, შეუძრავ და უჴმარ, დაღაცათუ სახჳ ოდენ გაქჳს გუელისაჲ, სიმაღლესა შინა განქიქებულ ხარ.

23. ჰოლო ჩუენ, ძმანო, მოვილოთ სასექი ესე სახით და იგავით, დაღაცათუ ძუელისა მის უცხადეს არს (რამეთუ ძუელისა მის შჯულისა სასექი, ვიკადრებ და ვიტყვ, ვითარმედ სახისა სახჳ იყო წულილი და ფარული). ჰოლო მცირედ უკუანაძსკნელ მოვილოთ უსრულესად-რე და უწმიდესად-რე, «რაჟამს სუმიდეს მას ახალსა სიტყუად ჩუენ თანა სასუფეველსა შამისასა»(მთ.26,29) და გამოგჳცხადებდეს და გუასწავებდეს, რაჲ-იგი აქა ფარულად არიედ: რამეთუ ახალი არს ან ცნობილი.

ჰოლო თუ რაჲ არს სუმაჲ იგი და მოღებაჲ, ჩუენი არს, რაჲთა ვისწავოთ, ხოლო მისი –

რაჲთა გუასწავოს და ზიარ-ყვენეს მონაფენი ძესნი სიტყუასა მას. სარნა მოვედით, ჩუენცა ვეზიარნეთ შჯულისა მას, არა ძუელსა, არამედ სახარებისასა, სრულად და არა უსრულად, და-უცხრომელად და არა ჟამეულად.

სჳოთ უკუე თავად ჩუენდა ნუ ქუეყანისა **სერუსალეში**, რომელი გარე-მოიცვეს მჳედრობათა, არამედ ზეცისა ჴალაქი, რომელი იდეების სნგელოზთაგან. «შევენირნეთ ნუ ჳბოთა ჩჩჳლთა, რომელთა გამოჰქონედ რქანი და ჳლაკნი»(ფს.68,32), ნუცა ვერძთა და კრავთა, არამედ «შევენიროთ იმრთისა მსხუერპლი ქები-საჲ»(ფს.49,14) ზეცისა საკურთხეველსა, ზეცისა მჳედრობათა თანა.

25 სღვილოთ პირველი იგი კრეტსაბმელი და მეორესა შევიდეთ, მმიდასა მას მმიდათასა. სთქუა უზეშთაესიცა, თავნი თჳსნი შევენირნეთ იმრთისა, და უფროსად, შევესწირვიდეთ მარადლე და ყოველსა საქმესა. ჴოველივე სიტყჳსათჳს თავს-ვიდვათ. სნებითა ვნებასა მივემსგავსნეთ, სისხლითა სისხლსა მას პატივ-ესცემით, ჴუარსა აღჳდეთ სურვილით. მკბილ არიან სამჳჳუალნი იგი, დაღაცათუ ფრიად სატკივარ არიან. ჴრისტეს თანა და ჴრისტესთჳს ვნებაჲ სხუათა თანა შუეებისა ფრიად უმჳობეს არს.

24. «**აკუეთუ სჳმონ ხარ ჴვრინელი**, ჴუარი აღილე და შეუდეგ»(ლკ.23,26). აკუეთუ «**ჯუ-არს-ეცუა**, ვითარცა ავაზაკი იგი»(ლკ.23,39), ვითარცა გონიერმან მან იმერთი იცან. აკუეთუ «**სგი შენთჳს და შენისა ცოდვისათჳს უმჳულოთა თანა შეირაცხა**»(ეს.53,12), შენ იქმენ შჯულებიერ.

ძაყუანის-ეც შენთჳს დამოკიდებულსა. ზამოკიდებულმან მის თანა შეიძინე ტანჯჳსა მას შინა. შოიყიდე ცხორებაჲ საუკუნოჲ სიკუდილითა, სამოთხესა შევედ სესულს თანა, რაჲთა სცნა, ვინაჲ გამოჰვარდი; და განიცადენ მუნ მყოფნი იგი შუენიერებანი, მდრტჳნავი იგი დაუტევე გმობისა მისისა თანა.

25 აკუეთუ «**სოსებ ხარ სრიმათიელი**»(ლკ.23,50), ითხოვე გუამი ჴუარის-მცუმელისა მისგან, შენდად იქმენინ სოფლისა განმმედელი სგი. «აკუეთუ **ჩიკოდიმოს** ხარ, ღამითი იგი იმრთისმსახური, სულნელითა დაჰმარხე»(იობ.19,39), «უკუეთუ **შარიამ** ხარ, გინა თუ სხუად იგი **შარიამ**, ანუ **სალომე**, ანუ **სოჰანა**, ცრემლოოდე ცისკარსა. სხილე, პირველ ყოველთასა, ლოდი იგი აღებული»(მრკ.16,1-3), ანუ თუ სნგელოზნიცა და სესუ თავადი.

ძეუ შისა მიმართ სიტყუად და ისმინე შისიცა. აკუეთუ გესმას: «ნუ შემომეხეები» (ინ.20,17), შორს დეგ. სიტყუასა მას პატივ-ეც, გარნა ნუ შესწუნებნი, რამეთუ იცის, თუ ვიეთ ეჩუენოს. სირველად ქადაგე წლდგომად, **წვას** შეენიე, პირველდაცემულსა, პირველ ჭრისტეს მოკითხვითა და მოწაფეთადა თხრობითა.

«**ქემენ სეტრე**, გინა **წოვანე**, საფლავად მირბიოდე და ისწრაფდი სწრაფით წარვდომად» (ინ.20,2) კეთილითა მით წდომითა. აკუეთუ სრბით წარუსწრო, მჭურვალეებითა სძლე, ნუ შთახედავ ოდენ, არამედ შინაგანცა შევედ.

ბაღაცათუ, «ვითარცა **წომა**, არა თანა იყო კრებულსა მოწაფეთასა, რომელთა ჭრისტე ეჩუენოს, იხილო რაჲ **წგი**» (ინ.20,24), ნუ ურწმუნო იქმნები. აკუეთუ ურწმუნო იქმნე, სხუათა მიერ ირწმუნე, და თუ მათ მიერ არა, სახითა სამსჭულთადათა გულსავსე იქმენ.

აკუეთუ ჯოჯოხეთად შთავიდოდის, შენ თანა შთაჰყევ. **წილენ** მუნ ქმნულნიცა ჭრისტეს საიდუმლონი, თუ რაჲ არს განგებულებაჲ იგი ორკეცისა მის შთასლვისაჲ, ანუ თუ რაჲ არს სიტყუად იგი? ყოველთა აცხოვნებს, ანუ მუნცა მორწმუნეთა ოდენ?

25. აკუეთუ ზეცას აღვიდოდის, თანა-აღჰყევ, იქმენ წინამავალთა მათ **წნგელოზთა** თანა, გინა თუ რომელნი წინა-მოეგებოდეს, «აღებად ბჭეთა წმობდი» (ფს.23;7,9) და უმაღლეს ყოფად, რაჲთა ვნებისაგან მომავალი უმაღლეს შეინყნარონ.

შიუგე მათ, რომელნი ვერ იცნობდენ ჯორცთათჳს და ვნებისა სასწაულთათჳს და რომლითა არა შთამოვიდა, მით აწ აღსლვისათჳს და ამისთჳს იკითხვიდენ, თუ: «ვინ არს ესე მეუფე დიდებისაჲ? ვითარმედ ოფალი ძლიერი ჯელმნიფე არს და მტკიცე» (ფს.23,8), ჯომელი-იგი ძლიერ არს ყოველსა შინა, რაჲცა ქმნა და იქმს და უფროსად ბრძოლასა მას შინა და ძლევისა კაცებისათჳს. ბა ორკეცსა მას კითხვასა ორკეცი პასუხი მიუგე.

აკუეთუ უკრდეს და იტყოდინ **წსაიას** სიტყვსაებრ, ვითარმედ: «ვინ არს ესე, აღმომავალი ედომით ქუეყანისაგან? ანუ ვითარ მენამულ არიან სამოსელნი უსისხლოსა მის და უწორცოვანი» (ეს.61,1), ვითარცა საწნეხელისა მწნეხლისანი, რომელსა საცსემცა საწნეხელი დაენიხა? შენ წინა-უყავ შუენიერებაჲ იგი სამოსლისაჲ **წუარცუმულთა** მათ ჯორცთაჲ,

რომელი ვნებითა მით განშუენდა და იმრთეებითა განბრწყინდა, რომლისა არარაჲ არს უპატიოსნეს, ანუ უშუენიერეს.

26. წმის ყოვლისათჳს რასა-მე მეტყვან ჩუენ ცილისმეტყუელნი, მწარენი იგი იმრთეებისა მბრძოლნი, ძვრისმეტყუელნი საქებელთა მათ საქმეთანი, დაბნელებულნი ნათლისა მიმართ, სიბრძნისა მიმართ უსწავლელნი, უმადლონი იგი დაბადებულნი, ჭურჭელნი იგი უკეთურისანი?

ქაჲსათჳს აბრალეზ იმერთსა, უგუნურო, ქველისმოქმედებისათჳსა? ამისთჳს მცირე არსა, რამეთუ შენთჳს მდაბალ არს და დაწუნებულ იქმნა შენისა ცხოვრებისათჳს? რამეთუ წარწემედულისათჳს «მოვიდა წწყემსი იგი ზეთილი, რომელმან დადვა სული ძესი ცხოვარათჳს» (ინ.10,11), «მოვიდა მათათა ზედა და ბორცუთა, რომელთა ზედა ცთომილ იყავ» (ოს.4,13).

ბა ცთომილი იგი პოვა და მწართა თჳსთა ზედა აღიკიდა იგი, რომელთა ზედა ძელიცა იტვრთა და მიიყვანა იგი ზეცისა ცხოვრებად და მიიყვანა რაჲ, შეჭრთო იგი სამარადისოთა მათ თანა; რამეთუ «აღანთნა საწთლად თჳსნი იგი ჯორცნი და მოჰმართა სახლი» (ლკ. 15,8), რომელ არს განწმედაჲ სოფლისაჲ ცოდვთაგან.

ბა დრატმად იგი მოიძია – ხატი იგი სამეუფო, ვნებათა შინა დაფლული, და მოუწოდა მეგობართა მათ შისთა ძალთა დრატმისა მის პოვნასა ზედა და იზიარებს მათცა სიხარულსა მას, რომელნიცა მახარებელ ყვნა განგებულებასა ზედა; რამეთუ წინამორბედსა მას საწთელსა შეუდგს ნათელი იგი დიდი და წმასა შეუდგს სიტყუად იგი და სიძე იგი – სასძლოსა შემამკობელსა. ჯომელი განუმზადებს ოფალსა ერსა რჩეულსა და უწინარეს განსწმედს წყლითა მოსლვადმდე სულისა.

წმათ საქმეთათჳს აბრალეზ-ა იმერთსა და ამისთჳს ჰზრახავ-ა ბოროტსა? რამეთუ «მოირტყა არდაგი და დაჰბანნა მოწაფეთა ფერწნი» (ინ.13,4) და უჩუენა მაღალი გზად სიმდაბლისაჲ? რამეთუ სულისა მისთჳს დაღონებულისა დამდაბლდა, რაჲთა მის თანა აღამაღლოს დაცემული ცოდვთაგან? და აყუედრებ მას, რამეთუ მეზუერეთა თანა ჭამდა და მოიმონაფნა იგინი, რაჲთა შეიძინოს შან ცხოვრებაჲ იგი ცოდვილთაჲ?

ჩუუკუე აბრალის ვინ მკურნალსა, რამეთუ მიეახლის იგი ვნებათა მათ სწეულისათა და

თავს-იდვის სულმყარლობად, რაათა მისცეს უძღურსა მას კურნება? ანუ აყუედრის ვინა, «რომელი შთადრკის მოწყალებისათჳს ჯურღმულსა და შთავრდომილი იგი ცხოვარი აღმოიყვანის», ვითარცა წერილ არს შჯულსა(მეორ. სჯ.22,4).

27. შოივლინა, არამედ ვითარცა კაცი, რამეთუ ორივე იყო, მოემშიაცა და მოენყურა და დაშურა და შეურვებულ იქმნა და ცრემლოდა შჯულითა მით ჴორცთა ბუნებისათა. 28. ბა უკუეთუ ვითარცა იმერთი, რაჲ არს ესე? «ნებაჲ იგი შამისაჲ და ჯერჩინებაჲ მოვლინებად შეჴრაცხე»(გალ.4,4), რომელსა მიაჩემებს თვსთა საქმეთა;

ქამეთუ პატივ-სცემს მას, ვითარცა დასაბამსა უჟამოსა და რაათა არა საგონებელ იყოს წინააღმდგომ იმრთისა, რამეთუ ითქუმისცა, «თუ მიეცა იგი, არამედ ესეცა წერილ არს, ვითარმედ მისცა თავი ძესი და კუალად წერილ არს, ვითარმედ აღადგინა იგი შამამან»(საქმ.10,14).

სრამედ ესეცა თქუმულ არს, ვითარმედ «აღადგინა თავი ძესი და ამალღდა»(ეფ.4,8). ჴგი არს ნებისაჲ და ესე – ჴელმწიფებისაჲ. ღოლო შენ მცირეთა მათ საქმეთა იტყვ და დიდთა მათ თანა-წარჴედები და ამას იგონებ, ვითარმედ ივნო.

ღოლო ამას არა მოიჴსენებ, ვითარმედ ნებისით ყო იგი. ჴითარცა ან შეემთხუევის სიტყუასა მას, რომელთაგანმე, ვითარცა იმერთი, პატივ-იცემების და შეირწყუმის, ღოლო რომელთაგანმე, ვითარცა ჴორციელი, შეურაცხ იქმნების და განიყოფვის.

ქომელთამე განურისხნეს უმეტესად და უფროჲსად, რომელთა შეუნდოს, რომელნი-იგი შეჴრწყუმენ ბოროტად, ანუ რომელნი-იგი განჴყოფენ? რამეთუ მათ განყოფად თანა-ედვა და ამათ – შერთვად, მათ – რიცხვთა, ღოლო ამათ – იმრთეებითა.

ჴორცთათჳს დაჰბრკოლდები-ა? ამას **ჴურიანიცა**. სნუ თუ «სამარიტელადცა ჴხადი შასა»(ინ.8,48) (და შემდგომი ამისი დავიდუმო)? იმრთეებისა მიმართ ურწმუნო ხარ-ა? ამას არცა თუ ეშმაკნი იქმან. ჴ შენ, **ჴურიათაცა** უუგულისჴმოესო და უვარისმყოფელო და ეშმაკთაცა უძერესო!

ქამეთუ «მათ სახელი იგი ძეობისაჲ სწორობად პატივისა შეჴრაცხეს»(მრკ.5,7) და «ამათ კუალად განასხმიდა რაჲ, იმრთად აღ-

იარესა»(მრკ.5,14). ქამეთუ ჴრწმენა მათ საქმეთაგან, რომელნი შეემთხუეოდეს, ღოლო შენ არცა სწორებასა შეინყნარებ, არცა იმრთეებასა აღიარებ. იმჯობეს იყო შენდა წინადაცუეთაჲ და ეშმაკეულებაჲ, რაათა ვთქუა რაჲმე საცინელი, ვიდრე წინადაუცუეთელობასა შინა და სიმრთელესა ყოფად უღმრთოებით და უკეთურებით.

სრამედ მათდა მიმართი იგი ბრძოლაჲ ანუ დაიჴსენინ, უკუეთუ ოდეს მოიქცენ, ინებონთუ, გინა თუ იყავნ ესრეთ, უკუეთუ არა ინებონ, არამედ ვითარცა აქუს, ჴქონდის. ქამეთუ არავე შევშინდეთ სამებისათჳს სამებისა შენვენითა ღუნოლად.

28. ღოლო ან ესრეთ ვყოთ კეთილად აღსრულებაჲ სიტყვსაჲ, დავიბადენით, რაათა კეთილი გუეყოს. ქამეთუ დავიბადენით რაჲ, სამოთხჴ გუერწმუნა, რაათა ვიშუებდეთ. ჴცნებაჲ მოვიღეთ, რაათა პატივ-ვიცნეთ მისითა დამარხვითა. სრა თუ არა იცოდა იმერთმან ყოფადი, არამედ შჯული დადვა თვთმფლობისაჲ და ესრეთ შეგუქმნნა.

ბა ვსცეთით, რამეთუ ვეშურენით და დავეცენით, რამეთუ ურჩ ვექმნენით; ვიმარხეთ უნებლიეთ ძელისა მისგან ცხორებისა, რამეთუ ნებისით არა ვიმარხეთ ძელისა მისგან ცნობადისა. ქამეთუ მცნებაჲ იგი პირველი იყო და თანამოჴასაკე ჩუენი, რომელი მოგუეცა პირველ სასწავლელად სულისა ჩუენისა, რომელი მოგუეცა კეთილად;

ქაათა რომელი-იგი ვერ დავიმარხეთ და წარვწყმიდეთ, დამარხვითა ვპოვოთ. სმისთჳს საჴმარ ჩუენდა იქმნა იმრთისა განჴორციელებაჲ და ჴუარცუმად, რაათა ვცხოვნდეთ; შის თანა მოვკუედით, რაათა განვნმდეთ; შის თანა აღვდეგით, რამეთუ შის თანა მოვკუედით; შის თანა ვიდიდენით, რამეთუ შის თანა აღვდეგით.

29. შრავალნი არიან მის ჟამისა საკვრველებანი: იმრთისა ჴუარ-ცუმად, მზისა დაბნელებაჲ და კუალად განათლებაჲ (რამეთუ ჴერ იყო დამბადებელისა თანა ვნებაჲ დაბადებულთაჲ), კრეტსაბმელისა განპებაჲ, სისხლისა და წყლისა გუერდით გარდამოსლვაჲ: ერთისაჲ მის ვითარცა კაცისაჲ და მეორისაჲ მის – უაღრეს და უზეშთაეს კაცთაჲსა; ქუეყანისა ძრვაჲ, კლდეთა განპებაჲ, მკუდართა აღდგომაჲ, სარწმუნო-ყოფად უკუანაჲსკნელისა მის და ყოველთა აღდგომისაჲ; სასწაულნი იგი საფლავისანი აღდგომისა შისისა და შემდგომად აღდგომისა,

რომელნი-იგი ვინ-მე გამოთქუნეს ღირსებით?

ჟოლო არარაჲ არს ესევეითარი საკრველი, ვითარ საკრველებაჲ ესე ცხორებისა ჩემისაჲ; ნაწუეთნი სისხლისანი, მცირენი, ყოვლისა სოფლისა განმაახლებელნი. ზა ექმნეს ყოველთა კაცთა, ვითარცა შემყოფელი იგი სძისაჲ, რაჲთა შემკრიბნეს და შეგუაერთნეს.

30. წრამედ, ჰ წღვსებაო დიდებულო და პატიოსანო და ყოვლისა სოფლისა განმწმედ-
ლო, რამეთუ ვითარცა სულიერსა გეტყოდი: ჰ სიტყუაო იმრთისაო, ნათელო და ცხორებაო, სიბრძნეო და ძალო, რამეთუ მიხარის ყოველ-
თა სახელთა ჰენთა ზედა. ჰ გონებისა მის დიდისაგან შობილო და უცვალებელო ხატო და ბეჭედო შისისა მის დიდებისაო! ჰ სიტყუაო
უხილავო და კაცო ხილულო, რომელსა ყოვე-
ლივე გიტკრთავს და გიპყრიეს სიტყვთა ძალისა
ჰენისაჲთა!

ჰეინირენ აწ სიტყუანი ესე არა დასაბამად, არამედ ნუუკუე აღსასრულადცა ნაყოფთა ჩუენთა შეწირვისა, ესევე მადლობადცა და ვედრებადცა და ღირს მყვენ ჩუენ არასადა მიდრეკად მცნებათაგან ჰენთა, რომელთა თანა ცხორებულ ვართ, და დააყენე ჴორცთა ესე ჩუენ ზედა მძლავრობაჲ (ჰხედავ, აფალო, რაბამი არს იგი და ვითარ დაგუამდაბლებს), არა თუ მადლი ჰენი შემენიოს და განმწმიდნეს ჩუენ.

ჰაჲთა ღირსად ჩუენისა ამის სურვილისა აღვესრულნეთ და შეწყნარებულ ვიქმნნეთ ზეცისა საყოფელთა, რაჲთა მუნცა შევწიროთ მსხუერპლი ქებისაჲ წმიდასა საკურთხეველსა ჰენსა ზედა. ჰ შამაო და სიტყუაო და სულო ჩმიდაო, რამეთუ ჰენი არს ყოველი დიდებაჲ, პატივი და სიმტკიცე აწ და მარადის და უკუნი-
თი უკუნისამდე! ამინ.

